

УДК 37:(048.8)(477)

DOI: [https://doi.org/10.35387/od.2\(24\).2023.173-182](https://doi.org/10.35387/od.2(24).2023.173-182)

Котун Кирил Васильович – кандидат педагогічних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

Kotun Kyryl – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Senior Researcher at Department of Foreign Systems of Pedagogical Education and Adult Education, Ivan Ziazun Institute of Pedagogical Education and Adult Education of NAES of Ukraine

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-3661-6689>

E-mail: smarkk@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇНАХ

Анотація. Автором наголошено, що освітня система скандинавських країн є прикладом високоефективної моделі професійної підготовки вчителів, що базується на інноваційності, технологічності та всебічному розвитку педагогічних кадрів. У контексті воєнних реалій України та повоєнного відновлення країни, дослідження скандинавського досвіду набуває особливої актуальності для удосконалення змісту освітніх програм у системі професійної педагогічної підготовки вчителів. Стаття розкриває ключові аспекти змісту професійної підготовки вчителів у країнах, які лідирують у сфері освіти – Норвегії, Швеції та Фінляндії. Проаналізовано комплексний підхід до навчання, який включає академічні знання, практичні навички та професійний розвиток. Особливу увагу приділено інтеграції цифрових технологій, психологічній підтримці, етиці та соціальній відповідальності в підготовці вчителів. Окреслено різні особливості змісту освітніх програм: від теоретичних знань до практичного застосування, від методології викладання до стратегій управління класом, від індивідуального розвитку учнів до роботи в мультикультурному середовищі. Зазначено, що аналіз скандинавських освітніх практик є нагальним у формуванні гнучких та адаптивних освітніх стратегій змісту професійної підготовки вчителів, важливих для України в умовах післявоєнної відбудови. У висновках акцентовано увагу на необхідності подальшого дослідження та аналізу змісту скандинавських освітніх програм професійної підготовки вчителів, їх інноваційних та технологічних компонентів, для реалізації ефективних освітніх стратегій в Україні та можливої адаптації скандинавських практик у контексті відновлення та модернізації української системи педагогічної освіти.

Ключові слова: вчителі; зміст; професійна підготовка; Швеція; Норвегія; Фінляндія.

Kotun Kyryl

CHARACTERISTICS OF THE CONTENT OF PROFESSIONAL TEACHER TRAINING IN SCANDINAVIAN COUNTRIES

Abstract. *The educational system of Scandinavian countries merits special attention as an example of a highly effective model for teacher professional training, grounded in innovation, technological advancement, and comprehensive development of pedagogical staff. In the context of Ukraine's wartime realities and post-war recovery, studying the Scandinavian experience becomes particularly relevant for improving the content of educational programs in Ukraine's system of professional pedagogical training. This article elucidates key aspects of teacher professional training in countries leading in education – Norway, Sweden, and Finland. It highlights a holistic approach to learning, encompassing academic knowledge, practical skills, and professional development. Special attention is given to the integration of digital technologies, psychological support, ethics, and social responsibility in teacher training. Various features of the educational programs' content are outlined: from theoretical knowledge to practical application, from teaching methodology to classroom management strategies, and from individual student development to working in a multicultural environment. The analysis of Scandinavian educational practices is urgent in developing flexible and adaptive educational strategies for the content of teacher professional training, which are vital for Ukraine in the post-war reconstruction period. The conclusions emphasize the need for further research and analysis of the content of Scandinavian educational programs for teacher professional training, their innovative and technological components, to implement effective educational strategies in Ukraine and possibly adapt Scandinavian practices in the context of revitalizing and modernizing Ukraine's pedagogical education system.*

Key words: *teachers; content; professional training; Sweden; Norway; Finland.*

Постановка проблеми, її актуальність. Освітня система скандинавських країн – це унікальний феномен, який привертає увагу дослідників з усього світу. Високий рівень освітніх досягнень, інноваційний підхід до навчання та виховання, а також ефективність педагогічної практики роблять цю систему взірцем для багатьох країн. Особливої уваги заслуговує підготовка вчителів, яка є ключовим компонентом успіху скандинавської освітньої моделі. Скандинавські країни використовують комплексний підхід у підготовці вчителів, який об'єднує теоретичні знання, практичні навички та професійний розвиток. Цей підхід може бути корисним для України, сприяючи створенню більш гнучкої та ефективної системи підготовки вчителів. У скандинавських освітніх системах пріоритетного значення набули інноваційні методики та стратегії навчання, що допомагає вчителям розвивати критичне мислення, креативність і вміння адаптуватися до змін в

освітньому середовищі. Значна увага приділяється інтеграції цифрових технологій у педагогічний процес. Освітні програми професійної підготовки вчителів у Скандинавських країнах наголошують на всебічному розвитку вчителів, включаючи психологічну підтримку, етику та соціальну відповідальність, а також великого значення надають підготовці вчителів до роботи в мультикультурному та інклюзивному середовищі.

У Скандинавських країнах традиційні підходи поєднуються з інноваціями, щоб забезпечити високу якість освіти та підготувати вчителів, здатних ефективно працювати в сучасному швидкозмінному світі. Усі ці аспекти застосовуються у змісті освітніх програм підготовки та професійного розвитку вчителів у таких країнах, як Норвегія, Швеція та Фінляндія. Саме тому вивчення зарубіжного досвіду Скандинавських країн уможливить удосконалення змісту освітніх програм у системі професійної педагогічної підготовки вчителів в Україні, відкриваючи нові можливості для впровадження сучасних освітніх практик та підходів.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. Вагомий науковий доробок у теорію та методику професійної підготовки вчителів Скандинавських країн належить насамперед зарубіжним вченим та науковцям, зокрема, В. Тіссарі (V. Tissari), С. Усіяутті (S. Uusiautti), П. Кансенен (P. Kansanen), Р. Джирхама (R. Jyrhämä), П. Каікконен (P. Kaikkonen), Р. Джакку-Шівонен (R. JakkuSihvonen), Д. Хардревес (D. Hargreaves), Дж. Бенгтссон (J. Bengtsson), В. Дойль (W. Doyle), Г. Галлузо (G. Galluzo), Р. Панкратц (R. Pancratz), Дж. Джуссіла (J. Jussila), С. Саарі (S. Saari), Н. Ніємі (N. Niemi). Українськими вченими (Авшенюк Н., Пазюра Н., Постригач Н., Годлевська К., Дяченко Л., Пилинський Я., Марусинець М., Бідюк Н., Матвієнко О., Кучай Т., Лещенко М., Лавриченко Л. та ін.) накопичено значний досвід вивчення зарубіжних систем педагогічної освіти, зокрема досвіду Скандинавських країн (Котун К., Огієнко О., Базельюк Н., Роляк А., Пуховська Л. та ін.).

Мета статті полягає у виокремленні деяких ключових аспектів змісту освітніх програм професійної підготовки вчителів на прикладі досвіду Норвегії, Швеції та Фінляндії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Детальніше виокремимо декілька ключових аспектів змісту професійної підготовки вчителів у Скандинавських країнах.

Швеція. Зміст професійної підготовки вчителів у Швеції є всеосяжним, структурованим та спрямованим на забезпечення майбутніх вчителів широким спектром знань та навичок. Освіта вчителя початкової школи триває чотири роки, а освіта вчителя старших класів середньої школи – від 4 до 5 років. Програми освіти вчителів складаються з трьох частин:

предметні дослідження та предметна дидактика; освітні науки – майбутні вчителі отримують освіту в галузях знань, які є центральними як для професії вчителя, так і для шкіл як соціального, педагогічного та дидактичного середовища для учнів та вчителів; розширена практика – майбутні вчителі беруть участь у повсякденній роботі школи, навчаються планувати уроки та викладання, управлінню класом та відносинами з учнями (Stockholm University, 2016).

Професійний розвиток. Професійна сертифікація для вчителів і вихователів дошкільних закладів була запроваджена у Швеції в 2011 році. Метою цієї реформи було підвищення рівня кваліфікації серед вчителів та вихователів дошкільних закладів, аби покращити якість освітніх послуг у Швеції. Шведське національне агентство з освіти (The Swedish National Agency for Education) приймає рішення щодо сертифікації вчителів та вихователів дошкільних закладів (Education Act, 2010).

Для того, щоб стати вчителем математики та/або природничих наук у 4 класі, потрібно пройти університетське навчання з конкретного предмету протягом одного семестру. Для вчителів з сертифікатом викладання трьох предметів у 8 класі необхідно пройти три семестри університетського навчання з одного предмету та 1½ семестру з двох інших.

У 2018 році програма під назвою «Програма постійного професійного розвитку для вчителів» мала на меті підвищення рівня досягнень учнів шляхом покращення компетенції вчителів. Вчителям надається можливість поглибити свою компетенцію в предметах, за якими вони вже мають ступінь, а також розширити свою компетенцію в предметах, де у них немає освіти. Після завершення програми вчителі можуть подати заявку на нову акредитацію предметів. Національне агентство освіти організовує курси програми у співпраці з університетами, а муніципалітети можуть подавати заявки на урядові гранти для покриття витрат на скорочення навчального навантаження вчителів, які відвідують ці курси (Skolverket, 2016). У 2013 році була введена нова програма кар'єрного розвитку для вчителів, яка передбачала значне збільшення заробітної плати для призначених вчителів, оплачувану урядом. Вчителі, які були прийняті до програми, повинні мати рекомендації від своїх директорів та добре задокументований досвід (Regulation for the teacher career reform, 2013).

Серед ключових компонентів освітньої програми для підготовки вчителів можна виокремити такі: вчителі мають мати глибокі знання у предметах, які вони збираються викладати, що включає детальне вивчення конкретних предметів, забезпечуючи високий рівень обізнаності вчителів у контенті, який вони будуть викладати; вивчення методології викладання, стратегій управління класом та освітніх теорій, важливими для розуміння

того, як залучити учнів та створити ефективне навчальне середовище; практичний досвід у школах, тобто педагогічна практика, є важливою частиною підготовки вчителів, що дозволяє стажерам застосовувати свої теоретичні знання у реальних умовах класу під керівництвом менторів-вчителів; особлива увага приділяється тому, як задовольнити потреби учнів з різними освітніми потребами, для забезпечення інклюзивної освіти; розуміння психологічних аспектів навчання та поведінки учнів є критично важливим, оскільки цей компонент охоплює такі сфери, як розвиток дитини, процеси навчання та мотивація; майбутніх вчителів навчають розробляти змішані освітні програми та методи оцінювання для ефективного планування, впровадження та оцінювання; у сучасному класі технологічні навички є надважливими, саме тому підготовка вчителів включає розвиток цифрових навичок для освітніх цілей; розуміння етичних міркувань та законодавчої рамки, у межах яких працюють вчителі, оскільки це включає знання про права учнів, обов'язки вчителів та діючі освітні політики; деякі програми можуть включати компоненти з освітніх досліджень, надаючи вчителям здатність критично аналізувати освітні практики та вносити вклад у розвиток нових методів та стратегій викладання; з огляду на різноманітність у класах, що є особливістю Скандинавських країн, підготовка включає компоненти мультикультурної освіти та глобальних перспектив, готуючи вчителів до роботи в різноманітних освітніх середовищах. Детальний зміст і структура програм професійної підготовки вчителів можуть варіюватися між університетами та коледжами у Швеції. Однак загальною метою є підготовка вчителів, які можуть ефективно реагувати на динамічні потреби учнів та освітньої системи.

У Швеції функціонують різні університети та освітні програми, які займаються підготовкою вчителів, з-поміж яких: Стокгольмський університет (Stockholm University), Університет Гетеборга (University of Gothenburg), що провадить підготовку від дошкільної освіти до освіти дорослих, Мальме університет (Malmö University), який пропонує одну з найбільших програм підготовки вчителів у Швеції, включаючи програми підготовки вчителів початкових класів, Університет Крістіанстад (Kristianstad University), який працює за програмою, що базується на основних демократичних цінностях, знаннях про сучасне індивідуальне навчання та розвиток дітей. Вони пропонують пакети курсів, які пов'язані з вчительською освітою, та можливість стажування в школах для студентів програм обміну. Означені університети та відповідні програми відображають широкий спектр можливостей для майбутніх шведських учителів, пропонуючи різноманітні курси і спеціалізації, що відповідають різним освітнім і професійним цілям.

Норвегія. Вчителі 1-10 класів у Норвегії працюють в міських школах

радами, а вчителі 11-13 класів – окружними радами. З 2008 року застосовуються регулювання з працевлаштування в Норвегії, які вимагають від вчителів завершення певної кількості кредитів з норвезької мови, математики або англійської мови перед працевлаштуванням. Для вчителів початкової школи мінімальна вимога становить 30 кредитів з будь-якого з цих трьох предметів. Для вчителів математики у початковій середній школі мінімальна вимога – 60 кредитів; для вчителів природничих наук у нижчій середній школі – 30 кредитів. Однак, одержавши роботу, вчителі початкової середньої школи можуть викладати будь-який предмет, не маючи обов'язково кредитів з цього конкретного предмету. У старшій середній школі вчителі повинні мати щонайменше 60 кредитів з кожного предмету, який вони викладають. (Norwegian Directorate for Education and Training, 2015).

До недавнього часу вчителі базової школи (1-10 класи) здобували освіту у педагогічних університетських коледжах і були кваліфіковані викладати всі предмети на всіх рівнях як універсальні вчителі. У 2010 році педагогічна освіта для базової школи, яку продовжували надавати університетські коледжі, була реформована і поділена на два типи програм: одна готує універсальних вчителів 1-7 класів, інша – спеціалізованих вчителів 5-10 класів. Обидва типи програм розраховані на чотири роки та включають мінімум 100 днів педагогічної практики.

Вчителі, які здобули освіту у закладах вищої освіти, кваліфіковані викладати свої предмети (зазвичай два) у початковій і старшій середній школі (8-10 та 11-13 класи відповідно) як спеціалізовані вчителі. Вчителі, які бажають продовжувати навчання у закладах вищої освіти, можуть вступити до п'ятирічної магістерської програми, яка включає 75-85 днів педагогічної практики. Альтернативно, вони можуть додати рік додаткової освіти до бакалаврського або магістерського ступеня, який включає педагогіку, методику викладання предметів та 60 днів педагогічної практики.

Зміст професійної підготовки вчителів у Норвегії відомий якісним стандартом та інноваційним підходом до навчання, охоплює ряд ключових компонентів, які спрямовані на розвиток необхідних навичок та компетенцій для виконання педагогічної діяльності. Серед ключових особливостей можна виокремити: академічні знання у певній спеціальній галузі; педагогічна освіта як розуміння теорій навчання, методів викладання, оцінювання учнівських досягнень та управління класом; значна практична підготовка; інклюзивне виховання та спеціальна освіта; дослідницькі навички та рефлексія; цифрова компетентність; багатокультурна освіта та глобальні компетенції; знання психології та соціальної педагогіки; специфічна освіта для вчителів математики та науки; постійний професійний розвиток.

З-поміж норвезьких закладів вищої освіти, що провадять освітню

програму підготовки вчителів, можемо виокремити такі: Університет Осло (Oslo Metropolitan University) пропонує широкий спектр педагогічних програм, включаючи програми для початкової та середньої освіти. Університет у Бергені (University of Bergen) провадить підготовку вчителів з акцентом на дослідницькі методи та інноваційні підходи до навчання. Норвезький університет науки та технологій (Norwegian University of Science and Technology) пропонує різноманітні програми підготовки вчителів, включаючи спеціалізації в галузі природничих наук та технічних дисциплін. Університет у Тромсе (UiT The Arctic University of Norway) має програми, які зосереджені на підготовці вчителів у Північних регіонах, з акцентом на інклюзивну освіту та багатокультурність. Університет у Ставангері (University of Stavanger) пропонує освітні програми, які готують вчителів до роботи у різних освітніх середовищах. Університет у Агдері (University of Agder) освітні програми якого зосереджені на інноваціях в освіті та педагогічній практиці.

Фінляндія. Першим етапом до педагогічної кар'єри є здобуття ступеня бакалавра (180 ECTS-кредитів), другим – ступінь магістра при наборі 120 ECTS-кредитів. Особливість здобуття фінської педагогічної освіти полягає в тому, що до викладання в школах допускаються тільки студенти, які отримали магістерський ступінь. Повна ступінь із загальною сумою 300 ECTS-кредитів досягається через п'ять років. Основним для майбутніх учителів є систематичне навчання, акцентуючи увагу на викладанні, дослідженні та дидактиці. Зв'язок теорії та практики необхідний на всіх рівнях навчання (Kotun, 2014).

Зміст освітньої програми професійної підготовки охоплює: загальне навчання (основні предмети), кожна дисципліна складається з трьох рівнів: загальне навчання (Basic Studies) – (approbatur), проміжне навчання (Intermediate Studies) – (cum laude approbatur), поглиблене навчання (Advanced Studies) – (laudatur); практичне навчання (Practice Studies) зазвичай складається з послідовного стажування від початку і до поглибленого рівня навчання. Практика проходить у педагогічних тренувальних школах під керівництвом вчителя-супервізора; дидактичне предметне навчання (Subject Didactics Studies) включає міждисциплінарні предмети, що викладаються у початковій школі; додаткове предметне навчання (Minor Subject Studies) можна додатково вибрати два предмети, кожен по 15 ECTS-кредитів, або один предмет – 35 ECTS-кредитів; комунікативно-мовне навчання (Language and Communication Studies) в основному поділяється на курси вивчення рідної мови та на вивчення іноземних мов. Обов'язковим є вивчення другої державної мови – шведської, оскільки ця мова є обов'язковим предметом в загальноосвітніх шкільних програмах; факультативне навчання (Optional Studies) включає в себе деякі

додаткові курси, які студент може вибрати з інших кафедр факультету освіти або програм на інших факультетах. Ці додаткові курси можуть бути включені в свідоцтво вчителя в якості додаткового навчання. Присудження ступеня магістра з освітньої програми вчителя початкової школи засвідчує кваліфікованого педагога для роботи у фінській шкільній системі освіти (Kotun, 2014). Серед особливостей фінської педагогічної освіти вчителів можемо виокремити: когнітивний компонент інтелектуальної підготовки майбутнього педагога; морально-естетичний підхід у навчанні; цілісну особистість майбутнього учителя із гуманістичним спрямуванням та використанням когнітивного, міждисциплінарного, полікультурного, практико-орієнтованого, дослідницько-базованого, ІКТ та цифрового компонентів.

Структура відповідних освітніх програм дозволяє використовувати гнучкі компоненти курікулуму для навчання вчителів початкових класів та вчителів-предметників (середня та старша школи). Відповідно до законодавства, педагогічне навчання повинно відповідати галузі науки і освіти з дидактичним акцентом. Метою педагогічного навчання є створення можливості для вивчення педагогічної взаємодії, розвивати власні навички викладання, навчитися планувати, вчитись працювати і оцінювати навчання відповідно курікулуму, навчатись співпрацювати з шкільним співтовариством, вміти працювати з учнями різного віку, враховуючи їх індивідуальні особливості. Студенти також повинні навчитися співпрацювати з іншими вчителями, батьками та представниками «добробуту суспільства» («Welfare Society»). У Фінляндії національна програма педагогічної освіти відрізняється особливою гнучкістю, оскільки ставляться високі вимоги до вчителів, які повинні мати можливість вибору. У фінській програмі акцентується увага на тому, що вчителі повинні адаптувати свою методику навчання до специфічного контексту в якому їм доводиться працювати (Kotun, 2014).

Фінська освітня програма базується на важливих складових, актуальність яких зумовлено сучасними вимогами суспільства та освітньої практики, а саме: інформаційна комунікативність, інноваційність, культуровідповідність та традиційність, відкритість та рівноправність, тристороннє співробітництво (державний сектор, громадські організації, університети), висока довіра до викладацького складу, матеріальна та технічна забезпеченість, чітка та вузькопрофільна галузево-курікулярна спрямованість, висока профорієнтаційна робота та селективна університетська система, наприклад на педагогічні факультети та інше. Всі ці складові не тільки визначені та перераховані у паперовому варіанті, а є невід'ємною частиною реальної праці та життя фінської освітньої громади. Більшість державних документів (закони про Базову освіту, Вищу освіту, акти про університети (Act 645/1997, Act 315/2011, Act 558/2009 та ін.), що

стосуються фінської освіти, досить чіткі та лаконічні, адже стратегії досягнення і розвитку певних результатів розробляють самі викладачі університетів та вчителі шкіл.

У Фінляндії підготовка вчителів здійснюється переважно у таких університетах: Університет Хельсінкі (University of Helsinki) один з провідних університетів у Фінляндії, який пропонує широкий спектр програм для підготовки вчителів. Університет Йоенсуу (University of Eastern Finland, Joensuu Campus) відомий своєю педагогічною підготовкою, зокрема в галузі освіти та досліджень з виховання. Університет Тампере (Tampere University) пропонує різноманітні програми для підготовки вчителів, у тому числі спеціалізовані курси для педагогів. Університет Турку (University of Turku) має сильну педагогічну програму, яка охоплює різні аспекти освіти та навчання. Університет Оулу (University of Oulu) пропонує комплексні програми для підготовки вчителів, включаючи дослідження в галузі педагогіки та освітньої психології. Університет Юваскюля (University of Jyväskylä) відомий своїм фундаментальним педагогічним факультетом та інноваційними підходами у підготовці вчителів. Ці університети пропонують високоякісні програми підготовки вчителів, які відповідають високим стандартам фінської системи освіти. Вони надають студентам глибокі теоретичні знання та практичні навички, які необхідні для успішної кар'єри в галузі освіти.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Вивчення досвіду скандинавських країн щодо змісту професійної підготовки вчителів є важливим для України, особливо у контексті сучасних воєнних реалій та повоєнного відновлення. Скандинавські моделі освіти характеризуються інноваційністю, технологічністю та високою якістю, що робить їх взірцем для впровадження сучасних освітніх практик. Аналіз, осмислення та об'єктивна оцінка цього досвіду сприятиме обґрунтуванню нових теоретичних і практичних підходів до вирішення проблеми професійної підготовки вчителів в Україні.

Інноваційність скандинавських систем освіти полягає у впровадженні передових методів навчання та викладання, які сприяють розвитку критичного мислення, творчості та самостійності майбутніх учителів. Українська освіта може взяти на озброєння ці підходи для формування адаптивних та гнучких освітніх стратегій, які є критично важливими у повоєнний період. *Технологічність* скандинавських програм підготовки вчителів, зокрема використання цифрових та інтерактивних засобів навчання, може слугувати зразком для модернізації української освіти. Це особливо актуально у контексті відновлення країни, де важливо забезпечити доступність та ефективність освітніх процесів.

Висока якість скандинавської педагогічної освіти, заснована на глибоких академічних знаннях і практичних навичках, є прикладом для удосконалення змісту освітніх програм професійної підготовки вчителів в Україні. Враховуючи потребу відновлення освітньої інфраструктури та забезпечення якісної освіти в умовах постконфліктного суспільства, українська освіта може використовувати ці підходи для розробки ефективних, інклюзивних та орієнтованих на майбутнє освітніх стратегій.

Отже, вивчення та адаптація досвіду скандинавських країн може сприяти зміцненню системи педагогічної освіти України, підвищенню якості професійної підготовки вчителів та формуванню ефективного освітнього середовища, яке буде відповідати потребам сучасного та повоєнного суспільства.

Перспективи подальших досліджень передбачають детальний аналіз змісту освітніх програм професійної підготовки вчителя провідних закладів вищої освіти педагогічного профілю скандинавських країн.

Список використаних джерел

- Kotun, K. (2014). Педагогічна освіта Фінляндії у контексті європейського виміру: метод. рек. 60. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709876/>
- Förordning 2013:70 om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättat karriärsteg för lärare [Regulation for the teacher career reform]. (2013). URL: <http://surl.li/oqdxw>
- Norwegian Directorate for Education and Training. (2015). Utdanningsspeilet 2015. Oslo: Author.
- Skollagen, SFS 2010:800 [Education Act]. (2010). URL: <http://www.skolverket.se/regelverk/skollagen-och-andralagar>.
- Skolverket. (2016). Government grants for professional developments of teachers. URL: <http://surl.li/oqdxh>.
- Stockholm University. (2016). Teacher education programmes. URL: <http://surl.li/oqdxh>.

References (translated and transliterated)

- Förordning 2013:70 om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättat karriärsteg för lärare [Regulation for the teacher career reform]. (2013) [in Swedish].
- Kotun, K. (2014). Pedahohichna osvita Finlyandi u konteksti yevropeys'koho vymiru [Pedagogical education in Finland in the context of European dimension]: metod. rek. Kyiv. 60 [in Ukrainian].
- Norwegian Directorate for Education and Training. (2015). Utdanningsspeilet 2015 [The education mirror]. Oslo: Author [in Norwegian].
- Skollagen, SFS 2010:800 [Education Act]. (2010) [in Swedish].
- Skolverket. (2016). Government grants for professional developments of teachers [in English].
- Stockholm University. (2016). Teacher education programmes [in English].